

שהוא בשר ואסור לבשל בחלב,

אף אני אביא אחרות קטנה, שהוא בשר, ואסור לבשל בחלב.

ופרכינן: אי הכי שאחרות הקטנה נלמדת משניהם, מאמו ואחרות הגדולה, אחרות גדולה נמי תיתי מביניא מאמו ופרה ולא צריך פסוק, אלא נלמד כך: ומה אמו שנכנסת עמו לדיר להתעשר נאסרה עמו בבשול, אחרות הגדולה שאינה נכנסת עמו להתעשר מפני שכבר נתעשרה לא כל שכן שתאסר עמו בבישול. ואם תדחה ותאמר מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה, הרי פרה תוכיח שלא נאסרה עמו בשחיטה באותו יום שהרי אינה אמו ובכל זאת נאסרה עמו בבשול, וכפי שלמדנו מ"בחלב אמו" השני.

ואם תקשה מה לפרה שנאסרה עמו בהרבעה ואינה מתעשרת עמו, אומר לך — אמו תוכיח, שמותרת עמו בהרבעה ומתעשרת עמו, ובכל זאת אסורה בבשול עמו. וחזר הדין, ונלמד משתייהם בין בשר אחרותו גדולה ובין קטנה!?

ומשנינן: אין הכי נמי!

אלא, "בחלב אמו" השלישי למה לי?

מבעי ליה לכרתניא. "בחלב אמו". אין לי אלא גדי שאסור לבשלו בחלב אמו.

קיד-ב היא האמא עצמה שאסור לבשלה בחלבה שלה, שיצא ממנה לפני שנשחטה — מניין?

אמרת קל וחומר: ומה במקום שלא נאסר "פרי" עם "פרי" בשחיטה והיינו, שמותר לשחוט שני בנינים של פרה אחת באותו היום, נאסר פרי [הבין] עם האם בשחיטה. מקום

שנאסר פרי עם פרי הגדי שהוא "פרי" עם החלב שהוא "פרי" בבשול, אינו דין שנאסר פרי חלב של האם, שיצא ממנה לפני שחיטה עם בשר האם בבשול!?

תלמוד לומר "בחלב אמו".

ותמהינן: הא למה לי קרא הא אתיא לה מקל וחומר?

אמר רב אחדבוי בר אמי: משום דאיכא למימר: סוס בן פוסיא, והיינו סוס שאביו סוס ואמו סוסה שהוא אחי פרדה והיינו שיש לו אחרות שהולידה אמו הסוסה מאבא חמור [והיא פרדה], יוכיח שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם האם. שהרי מותר אותו הסוס להרביעו עם אמו אך אסור להרביעו עם אחרות הפרדה!?

ומשנינן: האיסור להרביע את אותו הסוס עם פרידה אינו נחשב איסור של "פרי עם פרי", כי התם זרע האב הוא דקא גריב.

דהא פרד בן פוסיא שהולידה סוסה מן החמור, והוא אחי פרדה, יוכיח שמותר פרי עם פרי ואסור פרי עם האם והיינו הפרד עם אמו הסוסה! ומוכח שסיבת האיסור מחמת שמתייחס למין אביו ונחשב לשני מינים.

אלא, אמר מר בריה דרבינא: משום דאיכא למימר: עבד בן שפחה, שהוא אחי משוחררת, יוכיח, שאסור פרי עם פרי, שאסור לאותו עבד להתחתן עם אחרות המשוחררת, ומותר פרי [העבד] עם האם שנשארה שפחה!

ודחינן: התם גט שיחרור הוא דקא גריב. שלאו משום פרי עם פרי הוא האיסור, שהרי לפעמים יתכן הפוך וגם יהיה אסור.

כל דבר שתעבתי לך, שאסרתיו ותיעבתי לך — הרי הוא בכלל תאכל⁽⁷⁷⁾ בכל ענין, ואפילו שלא נעשה בעבירה, כגון על ידי קטן או עובד כוכבים. ובשר בחלב הרי תיעבתי לך, שאסרתי לך לבשלם יחד, ולכן אסורים גם באכילה.

ואין לי שאסור בשר בחלב — אלא באכילה. בהנאה מנין שאסור?

ילפינן לה כדרכי אבהו. דאמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר: כל מקום שנאמר "לא יאכל", או "לא תאכל", או "לא תאכלו" — אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע, עד שיפרוט לך הכתוב שאסור דווקא באכילה ולא בהנאה, כדרך שפרט לך בנבלה שמותרת בהנאה. והיכן התפרש שמותר ליהנות ממנה? שכתבה התורה לגר — בנתינה, שמותר ליתנה לגר תושב. ולעובר כוכבים — במכירה, שמותר למכרה לו. והרי בנבלה נאמר רק איסור אכילה, שכתוב "לא תאכלו כל נבלה", ומהיכן הייתי חושב לאסור בהנאה שצריך פסוק להתיר? אלא מוכח מזה שבכל מקום שנאמר איסור אכילה, משמע בין איסור אכילה ובין איסור הנאה, ולכן צריך פסוק להתיר נבלה בהנאה.

דתניא: כתוב "לא תאכלו כל נבלה, לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה, או מכור לנכרי".

אין לי אלא שמותרת בהנאה לגר — בנתינה, ולעובר כוכבים — במכירה כפי שכתוב בפסוק. שמותרת לגר במכירה —

דהא עבד בן משוחררת שהוא אחי שפחה, שנולדה אחרתו בהיות אמו שפחה וכן גם הוא נולד בהיות אמו שפחה, והוא עדיין עבד יוכיה, שמותר פרי עם ששניהם עבדים, ואסור פרי עם האם שהיא יהודיה! ? אלא רואים ששם השחרור גורם.

אלא, אמר רב אידי בר אבין: משום דאיכא למימר:

כלאי זרעים יוכיהו. שאסור פרי של זה עם פרי של אחר ומותר פרי עם האם, הקרקע, הנחשבת ל"אם" שלו.

ודחינן: כלום נאסר פרי עם פרי מצד עצמו? והרי לא נאסר אלא על ידי האם, והיינו בזריעה.

דהא חיטי ושערי מותר להניחם יחד בכדא ולא מיתסרו, אלא כשנזרעו באדמה, ואם כן אי אפשר להביא את זה כהוכחה שפרי עם פרי אסור ועם אמו מותר, שגם כשנאסר פרי עם פרי זה מחמת האם.

אלא אמר רב אשי: משום דאיכא למימר: מה לפרי עם פרי שאסורים שכן שני גופים הם, תאמר בפרי עם האם שכן גוף אחד, והיה הוה אמינא שמותר לבשל את האמא בחלב עצמה. משום הכי איצטריך קרא. השלישי ש"בכלב אמו".

אמר רב אשי: מנין לבשר בחלב שאסור הוא באכילה?

שנאמר: "לא תאכל כל תועבה". ודרשינן:

77. המנחת חינוך (מצוה י"ח) כתב שהלאו שלא תאכל כל תועבה, זה רק אם נעשה מעשה,

מניין?

ואכלה ומכור לנכרי". מילת "או" [או מכור לנכרי] שכתבה התורה למה לי?

שמע מינה, לדברים ככתבן הוא דאתא. לחלק ביניהם, ולומר שלגר – דווקא בנתינה, ולעובד כוכבים – דווקא במכירה.

ורבי מאיר אמר לך: האי "או" שאמר הפסוק, להקדים נתינה דגר למכירה דעובד כוכבים בא ללמדנו, שנתינה לגר קודמת למכירה לנכרי.⁽⁷⁸⁾

ורבי יהודה אמר לך: להקדים נתינה דגר למכירה דעובד כוכבים – לא צריך קרא. שהרי סברא הוא: זה – גר תושב – אתה מצווה להחיותו, וזה – העובד כוכבים – אי אתה מצווה להחיותו, ואם כן, פשוט שצריך להקדים גר לנכרי.

[סימן שבת חורש וכלאי זרעים אותו ואת בנו ושילוח הקן].

תלמוד לומר: "לגר תתנה או מכור", משמע שמתר גם למכור לגר.

לעובד כוכבים בנתינה – מניין שמתר?

תלמוד לומר: "תתנה או מכור לנכרי", משמע שמתר גם ליתן במתנה לנכרי.

נמצא: אחד גר ואחד עובד כוכבים, מותרים בין במכירה בין בנתינה, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: דברים ככתבן משמע. שלגר דווקא בנתינה מותר, ולעובד כוכבים דווקא במכירה.

מאי טעמא דרבי יהודה?

שאי סלקא דעתך בדקאמר רבי מאיר, ששויים גר ונכרי, לכתוב רחמנא כך: "לא תאכלו כל נבלה, לגר אשר בשעריך תתנה

הלא אפילו במקום שעומד גוי לפני ומוכן לתת לי כסף, מודה רבי מאיר שצריך להקדים נתינה לגר, קל וחומר בשאין גוי לפני שרוצה לתת כסף, ודאי שצריך לתת לגר בחנם. ומתוך על פי שיטת תוספות רבינו פרץ שמפרש את דברי רבי מאיר כך: מודה רבי מאיר שיש להקדים נתינה ומכירה לגר מנתינה ומכירה לגוי. והכוונה כשהגר והגוי שניהם רוצים לקבל במתנה או כששניהם רוצים לקנות, צריך להקדים הגר לגוי, ולשון הגמרא 'להקדים נתינה לגר', הכוונה הלכות נתינה לגר שלדעת רבי מאיר כולל גם מכירה והפירוש נתינה לגר מנתינה לגוי. וכן המשך ההלכה 'למכירה דעובד כוכבים' הכוונה הלכות מכירה הכוללות נתינה והפירוש מכירה לגר ממכירה לגוי. ובזה גם מתרץ רבינו פרץ

ואפילו שעשה גוי או קטן או נאסר. אבל אם אירע כן מעצמו אין איסור 'לא תאכל'. ובתוספות במסכת תמורה [ד בן דיבור המתחיל רבא כתבו, שבשר שנפל מעצמו לחלב יש בזה איסור כל תועבה, ואולי זה נחשב מעשה. אבל מי שממתיך עם בכור עד שעברה שנה ושוב אינו ראוי להקרבה, כיון שזה בלי שום מעשה, אין בזה איסור 'כל תועבה'.

78. בסוף הסוגיא מבואר שאף לרבי מאיר אם יש לפניו גר תושב וגוי, צריך להקדים נתינה בחנם לגר לפני מכירה לגוי. ומקשה הקהילות יעקב (עבודה זרה סימן י') אם כן איך יתכן לרבי מאיר שגר וגוי שויים לנתינה ולמכירה, כלומר שמתר למכור לגר ואין מצוה לתת לו בחנם.